

Minden eddigi társadalom története
Családok története.
Világ proletárjai egyesüljenek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

„Az iparilag fejlettebb ország a le-
vésőbbé fejletlenek saját jövője képét
mutatja.” (Marx.)

No. 8. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 január 28.

Egyes szám ára 2 cent.

Hol fáj, proletár-testvér?

Mindenajta munkás, ki mások szolgálatában állasz, vagy mint kismester, kiskereskedő, kisparaszt küzködöl, a nélkül, hogy többet keresnél, mint a mennyi életet fenntartására szükséges, mi okod van a panasza? Hol fáj? Tulajdonosok lakásod? Vagy barátságatlan, egészségre ártalmas? Nézd, még hely van mindenütt, hogy egy házikót építhess magadnak. Itt vannak a kövek, a fa, a vas, mindaz, a mi egy ház építéséhez szükséges és ügyes munkások is, kik örömmel segítenek az építkezésnél, nagyon is eleget vannak. Mi a baj, hogy nincs jobb lakásod? Talán házi eszközökben van hiány. Ágyakban, asztalokban, szekrényekben, konyhaeszközökben, fehérneműben? Nézd, mindazon raktárak, melyek lyesmiket árulnak, tömve vannak velük és tulajdonosaik örömmel szabadulnának azoktól.

Avagy jó, tápláló élelmiszerek kellenének? Ebben sincs hiány manapság, a mikor friss hús Ausztráliából, búzát Indiából, gyümölcsöt és fűszereket minden kizsákmányoló országából naponta nagy tömegekben szállítanak.

Avagy tán ruhákban szűkölködöl: te és a teid? Minden városban fölösleg van posztóban és ruhában. Szabónak és cipészeknek nincs munkájuk, mert már sok ruha és cipő fekszik raktáron.

Vagy csak szabad időd nincs elég, a midőn az életnek örülhetnél, valami jót olvashatnál, társaságban lehetnél, vagy legalább jól kipihenhetnél magad? Nézd, az országutakon ezek vándorolnak, kik örömmel dolgoznak és a kik nem egy munkaórától kimélhetnének meg téged. Százerekek van valamelyes munkájuk, de ez oly keveset hoz, hogy annak jövedelméből sem magukat, sem öveiket nem táplálhatják.

Vagy csak örömben és vigasságban szenvedsz hiányt, munkás-testvér, melyek az életet megörvendeztetik? Nézd, mily sok szépséget nyújt a természet. Mennyi érdekes látni és hallani való van a világban! És a vonalattól oly gyorsan számulhatsz új helyekre, hol sok új látványt és mulattató helyet kereshetsz fel.

Munkás-testvér! Ha mindazonáltal mind-ebben szűkölködöl és lehetetlen azt megszerzed, mit gondolsz, honnan ered ez? A mit csak szived megkívánhatna, fölös számban van meg, miért nem élvezhetnéd azt? Te, a ki pedig többet dolgozol, mint az élvezők és a ki a teiddel gyakran a legvégsőkig vagy kénytelen magad megerőltetni épen csak a legszegényebb életfenntartás érdekében. Honnan ered a nép szegényesége az élet minden javának a fölöslege mellett, melylyel az emberiség ma-napság rendelkezik és melyet könnyű szerezni a végtelenig fokozhat?

Nos igen, a felelet könnyű. Magad is megadhatod magadnak: az élet javai az egyiknek kizárólagos tulajdonát képezik, a másikat nem. Miért gazdag, néha tulgazdag az egyik, míg a másik szegény? Vajjon mi lehet az oka ennek? Honnan ered, hogy egynek minden jut abból, a mit csak termelnek, miközben a többiek munkájukért csak bért kapnak, mely elég nagy ahhoz, hogy épen szűkösen megélik belőle?

Erre akarjuk neked a választ megadni. Lásd, mindaz, a mit a munka létesít, vagy a legutóbbi országokból tovasszállt, azoké, a kik urai a munkának, a kik dolgoztatnak, röviden: az uraké. És miért? Mert ezek tulajdonosai mindennek, mindennek, a mi csak szükséges a munkához.

A kinek gyára és az ehhez szükséges üzemi gépe megvan, az nap-nap után dolgoztathat, kora reggeltől késő estig. Mindaz, a mit csak munkások létrehozhatnak, az ő elvitáztatlan tulajdona. A kinek földbirtoka van, az a legvalószínűbb munkára révén sok mindent előteremthet belőle, s minden az övé, ha igazán tulajdonosa a földbirtoknak és nem esetleg az ő jelzősége hitelezői azok, a kik tényleges urai annak és ennél fogva a munka gyümölcsét kamatot formájában bevonják. Semmielőtt nem lesz valami. Minden életfenntartási eszköznek valami létezőből és valami létező által kell teremtetnie a munka útján: a ki azonban annak birtokában van, a miből és a mi által javakat lehet termelni, az ép úgy ura a munkának, azaz meghatározza, vajjon mit és hogyan szabad dolgozni, valamint ura a munka gyümölcsének, a termelt javaknak — jog szerint. Ezt a termelési folyamatot egy idegen szóval produkciójának nevezik (a latin producer = termelni, előállítani szóból) és mindazt, a miből és a mi által a javak termelődnek, termelési eszközöknek.

Meg fogod hát érteni, proletár-testvér, miért lehetséges a javak ily gazdagsága, sőt fölösége, miközben a legtöbb ember nélkülözési állapotban, azaz, miért lehet, hogy ez a bőség és

mindazon fölösleg, a mely még termelhető volna, csak az egyiknek jut, a másinak pedig, jöllehet a munka nagyobb részét az végzi, csupán egy kicsiny munkabér. Ez azért van, mert épen ez az egy bírja mindazon termelési eszközöket, melyek csak léteznek. Azt is meg fogod érteni, miért függ csak egyesektől, aránylag kevesektől, vajjon te és a hozzád hasonló dolgozhatok-e, vagy sem, ugyszintén, hogy mit és mennyit dolgozhattok, azaz mennyi és minő javakat termelhettek, a mi annyit jelent, hogy egynéhányan uralkodnak az egész munka fölött, mely végeztetik, avagy végezhető volna. Megint azért, mert ezek az egyesek tulajdonosai a munka tárgyainak és a munka eszközeinek. És ezzel meg fogod érteni azt is, mikép lehetséges az, hogy szegénység uralkodjék a legnagyobb fölösleg mellett is és a fölösleg nem a nélkülözők kapják, hanem a birtokosok. Mindaz, a mit létrehozhat, mindig a termelő eszköz tulajdonosának birtokába kerül és abban is marad. A többiek kénytelenek beérni azzal, a mit amazok nekik munkájáért adnak és ez épen annyit, mint a mennyinek saját tapasztalataidból ismered.

Egyeseknek azon termelési eszközök feletti magántulajdonában, melyekre minden emberi életfenntartásuk szempontjából szükséges javak elnyerése szempontjából természetesen ügynökül talva van, ebben van a hiba, a miért a nép nyomorogni kénytelen. Manapság minden polgár, minden család a termelési ma eszközei mellett teljes jólétben élhetne; itt rejlik az oka minden önhibákon kívüli szegénységünknek és nyomorúságunknak és a nép egész szűkölködésének egyáltalán.

Ezért csak egy segítség van számunkra, csak egy mód a szociális kérdés valódi megoldására és ez a termelési eszközöknek a nép egészébe való átvitele. Csak ha a nép ura lesz a termelési eszközöknek, csak akkor lesz ur munkája fölött, a termelés fölött, más szóval csak akkor lesz a munka szabad.

Ép úgy, miként valamely nép politikai hatalma az ő uralmában áll, a népalomban, vagy demokráciában, azonképen gazdasági szabadsága is gazdasági önállóságában áll. De csak akkor is fogják a termelési eszközöket és azok által előállított javak az egész néprek jutni, mert a nép maga tulajdonosa a termelési eszközöknek s ennél fogva az övé mindaz, a mi jóságot azokból és azok által termelnek. A termelési eszközök tulajdona dönt az uralom és az életboldogság fölött, a mennyiben az utóbbi anyagi javaktól függ. A ki tehát a nép szabadságát és az általános jólétet akarja, annak a népet hozzá kell segítenie a termelési eszközök birtokához.

REFORMOKÉRT NEMKELL HARCOLNI

Tudja ezt minden öntudatos munkás. Legjobbhan bizonyítja azonban egy háziurakból álló érdekcsoport által benyújtott javaslat, a melyben arról van szó, hogy New York város törvényhatósága ne engedje meg a munkásoknak, hogy személyenként 250 négyszög lábánál kisebb lakásokban lakjanak, mert az egészségre nézve ennél kisebb lakásban lakni ártalmas. Vajjon egy kis lyukban összetakolt mühely, a hol még a gáz is ég, sőt legtöbbször mérgező anyagok is párolognak ki az előállított áruból, egészséges? Vagy a bányák mühelyében, hol gázzal van telítve a bánya, egészséges-e dolgozni?

Ez nem okoz a mi kapitalistáinknak gondot, mert ezt az ő zsebük bálná, de a lakás, az már más. New York városban egyre-másra épülnek a modern közlekedő eszközök, azért ezrével költözködnek a munkások a város környékére. Azért történik az a csoda, hogy az East Side-on két hétig is üresen áll egy lakás, holott más lakásokban 15—20 ember alszik egy lyukban.

Ezért kell tehát a reform, hogy ne maradjanak egy percig sem üresen a lakások. És e javaslat életbe is lép, mert ez az ő érdekük. Arról pedig majd gondoskodnak, hogy magasabb bér ne jusson a munkásoknak. Ha pedig a lakásbért kifizette és kenyérre pénze nem maradt, hát akkor segítsen magán, a hogy tud.

Sonnenfeld Ferenc.

A "M. B. ÉS Ö. SZ." KONVENCIÓJA.

A Munkás Betegsegélyző és Önképző Szervezet 1908 jan. hó 18., 19. és 20-ik napján tartotta konvencióját Brooklynban. 1905 március óta az elsőt és a melyet 1906-ban Elizabethporton kellett volna megtartani. Mint a "Népakarat"-nak ez alkalomra kiküldött tudósítója jelenleg csak röviden akarom regisztrálni a konvenció-lefolyását, fenntartva magamnak a jogot, hogy egyéni néze-

teimet és szigoruan objektív kritikámat később részletesen fogom kifejteni. Itt csak jelezni akarom, miszerint teljes beigazolást nyert az, hogy a kivált osztályok jogosan, logikusan léptek ki a szervezeteiből.

A konvenció legelső ténykedése volt, miszerint kimondta, hogy zárt ajtók mögött tárgyalások és csakis a szervezet tagjait türi meg a teremben a "Népakarat" tudósítóján kívül.

A konvenciót Horn Péter int. bizottsági elnök jan. 18-án este 7 órakor nyitja meg. Képviselő van 13 osztály 21 küldöttel, az intéző bizottság két küldöttel. Jelen van a teljes int. biz., az "Előre" és a "Népakarat" tudósítója.

A megnyitást után másfél óráig a jegyzőkönyv olvastatik fel, mely hosszas vita után, eltekintve az alapszabályok módosítását tárgyaló részleteitől, tudomásul nem vétetik.

A második nap az int. biz. jelentésével veszi kezdetét.

Kaszonyi Gy. központi titkár utal a "zivataros idők"-re, sértegeti a kilepetteket, miért ügyelmeztek az int. biz. jelentésével szemben. Miután Barnóczy indítványozza "a szemtelenségű levelek" nem tárgyalását, miután Rofritsch (Phila.) "fekete keresztet öhajt tenni a bomlott elméjű egyénekre", kimondja a konvenció, hogy a multtal egyáltalában nem öhajt foglalkozni s csakis az utolsó év jelentését hajlandó meghallgatni.

Horn Péter volt titkár ennek dacára tisztázza akarja magát, felmutatja a philadelphiai bizalmi leiratot; Erdei (Cleveland) kérdésére elmondja a philadelphiai "kéjtutazás" történetét, bemutatja a rossz elizabethporti felvételi ívet, igazolni öhajtja a konvenció elhalasztását stb.

Ondik János, (Brooklyn) az int. biz. 1905. évi volt elnöke beszámolójában előadja, hogy az int. biz. teljesen tehetetlen volt, bizonyítja, hogy a konvenció csak azért halasztotta el, mert nem akartak 34 tagot veszíteni San Franciscóban. Megtámadja a philadelphiai körlevelet és ismételtelen hangsúlyozza, hogy a rendkívüli konvenció megtartását illetőleg 7 osztály szavazott 7 ellen, de az int. biz. a volt XIII. oszt. szavazatát jogtalanul megsemmisítette. Ez a jogtalanság indította őt arra, hogy elnöki tisztéről leköszönjön.

Erdei és Jung küldöttek kivánságára felolvassák az 1906. febr. 12-iki int. bizottsági jegyzőkönyvet, mely azt mutatja, hogy 7 oszt. szavazott 6 ellenében. (Itt csak jelezni akarom, hogy a jegyzőkönyv érvénytelen, miután azt nem az elnök, nem az alelnök, de egy alkalmi elnök, névleg Kaszonyi Gyula hiteltelítette. Miért volt az ilyformán leszavazás alapszabályellenes, miért nem volt demokratikus, miként nyomott a harveyi 5 ember annyit, mint a philadelphiai másfélszáz, majd bizonyítani fogjuk.) Miután Ondikot többen akadályozni egyéneknek beszédében, az intéző bizottság eljárását és fenti jegyzőkönyvét egyhangulag tudomásul veszik.

Kaszonyi Gyula jelenlegi közp. titkár csak az utolsó évről öhajt jelezni. A részletes jelentés, mely minden tekintetben kielégítő, a titkár ügybuzgóságáról teszen tanuságot. (Alant néhány adat a jelentésből.)

Jelenlegi taglétszám 721; 1906 végén 626. Alakult két új osztály, egyik Philadelphia mellett, másik Kearnyben, de azóta fel is oszlottak. Belépett ez évben 424, kilépett 323 tag. Kifizetett 1907-ben \$5966.08 betegsegély. Nincs fizetve még 2 haláleset. Osztályok száma 18. Nagybosztályok: I. osztály 50; II. o. 108; X. o. 58; XII. o. 55; XVII. o. 52 taggal. Önképzési alapra befolyt \$472.79, ebből kiadott \$250.54. (A philadelphiai, schenectadyi, felülviszgatási (Boston) stb. utak is önképzésbe szántak.) A női tagok száma 38 (28 egész, 10 fél), ezek kaptak 1907-ben \$986.98-nyi segélyt. A IX. osztály (Hollister) 32 tagja kapott 1907-ben \$438.77-t és még követelésük van felül 100 dolláron. A teljes ügykezelési költség (titkári fizetés, posta, utiköltségek, kálauz stb.) \$424.10-ra rugott.

A titkári jelentés után az osztályok küldöttei jelentettek. (Erről külön fogok beszámolni. Tud.)

A volt intéző bizottság egyhangulag felmentetik.

1908-ra megválasztottak: G. Szabó F. elnök, Kaszonyi Gy. titkár; Kohlacs F. jegyző, Kavecky F. pénztárnok, Szabó J. György, Vas, Kmist számvizsgálók. Miután még a konvenció üdvözlő táviratot küldött az épp Brooklynban gyűlésező Haywoodnak, az indítványok tárgyalása jan. 20-ra halasztották. Kötélességemnek tartom kijelenteni, hogy a konvenció a legnagyobb egyetértés uralkodott úgy a delegátusok, mint az int. biz. tagjai teljes odaadással, dicséretreméltó ügybuzgalommal dolgoztak szervezetük érdekében. Róna Dezső.

CLEVELAND.

— Szervezői jelentés. —

Utamon előre haladva mindinkább megerősíti a tapasztalat ama föltevésünket, hogy a jelenlegi gazdasági helyzet fölötté alkalmas a munkásosztály felrészására. Majdnem kivétel nélkül minden ember a saját életében tapasztalja, hogy a társadalom mai berendezése nem felel meg hivatásának, mert a helyett, hogy rendszeres együttműködést hozna létre az egyének közt, a kenyérharc megkönnyítésére: a tulajdonos többséget könyörtelenül egy zsarnok kisebbség önkényének szolgálatjára ki.

Hiszzen mi szocialisták tudjuk ezt jól, ha a pillanatnyi helyzet következményei nem is suttannak bennünk közvetlenül. Amde a munkásosztály tulajdonos nagy tömegei nem igen tanúsítanak érdeket igazságaink iránt, a míg saját börtönök nem érzik a mai társadalom nyavalyát. A többség nem fogja fel a munkásosztály valamennyi tagja közt fennálló érdeklődösséget, a míg egyéni önzését, az állatletet leg-elenőbb követeléseit kielégítheti.

De most... Népgyűléseink hatalmas közönsége, ennek élénk figyelménezen igazolva, hogy megbocshatatlannal mulasztást követ el, a ki ilyenkor tanításra nem használja fel munkástársai kényeszerű érdekeit saját ügyei iránt.

Itt Clevelandban e hó 11-én kezdtem meg szervező munkámat. Érkezéseimkor (szombat este) szervezetünk helyiségében már szép számú közönség gyűlt egybe; éjfélt lett, mire előadásom és az utána felmerült kérdések megbeszélése véget ért.

Másnap, vasárnap délután három órakor népgyűléstünk volt a Lorain Avenue-n lévő Olsen Hall tágas termében. A kedvezőtlen időjárás ellenére is jó 200 főnyi tömeg gyűlt egybe hívó szavunkra. Molsár Lajos elvtárs elővázolta a megjelenteket az egybehívók nevében és a gyűlés elnöki Titár József elvtársat, jegyzőül Funtig József elvtársat ajánlotta, kiket a gyűlés egyhangú felkiáltással elfogadott. Titár elvt. megnyitotta szavai után mintegy két óránt át fejtegettem a kapitalista termelési rendszer tarthatatlanságát és bizonyítottam, hogy az egyedüli kivezető út az, a melyet a szocializmus a tudomány alapján megjelölt. Mondhatom öröm volt látni azt a feszült figyelmet és egyetértő helyeslést, melyet a nagyszámú jelenlévőkön egyetlen kivétel nélkül tapasztaltunk. Végezetül Titár elvtárs intézett a gyűléshez rövid, gyújtó beszédet és a gyűlést bezárta. A marsellaise hangjai mellett oszlott szét a nagy tömeg, forradalmi tüzzel a szivekben.

Hétfőn, kedden és szerdán este előadások voltak szervezetünkben, csütörtökön pedig rendes havi gyűlés. E gyűlésen nevezetes fordulat állt be itteni szervezetünk taktikájában. És erről részletesebben kell szólnom:

Clevelandi szervezetünk kissé furcsa helyzetben volt. Teljesen a hanyatlás útján haladt... visszafelé fejlődött. Az okot kipuhatlani nem volt nehéz. A mi a fejlődést megakasztotta: a céltudatosság hiánya volt. Két testvér-szervezet állt fenn: Szövetségünk helyi csoportja és az I. W. W. magyar vegyes osztálya. Világos, hogy a két szervezet teljesen közös célt szolgál, a munkásosztály tanítását, nevelését és az osztályharcra. A mixed local nem gazdasági szervezet, csupán propaganda csoport, mely egyesíti magában azokat az osztálytudatos munkásokat, kik egy osztályharc alapján álló gazdasági szervezet részére egyesülten több hivat remélnek megnyerhetni, mint egyénenként önálló agitációval. Ha aztán az illető közönségben ily irányú ipari szervezetek alakulnak, a mixed local („recruiting organization") szerepe meg is szűnt. Amde miben különbözik ettől az Amerikai Magyar Szocialista Munkásszövetség célja és taktikája? Semmiben. Csorbitatlannal valja, hogy:

„A munkás-osztály és a munkáltató osztály közt — — — — — küzdelemnek kell folynia mindaddig, míg az összes munkások tömörülnek egy politikai, mint gazdasági ténen s birtokukba veszik és megtartják azt, a mit munkájukkal termelnek, a munkásosztály egy gazdasági szervezete útján — — — — —”

Amint ezt az I. W. W. elvi alapja klasszikus rövidséggel kifejezi. És tényleg, a mi szövetségünk nem egyéb, mint „recruiting organization"-ja az I. W. W.-nek. A hol lehet, mi építünk ipari szervezeteket és a hol ilyen létesül, mindig a mi szövetségünk osztályai lesznek a legelső csatlakozók. Tehát egy mixed local és

szövetségünk egy osztálya ugyanazt cselekszi, feltéve, hogy mind a kettő helyes nyomokon jár.

Mert beállhat ennek ellenkezője is. Vegyünk pl. egy csoport elvtársat, kik tudatában vannak a gazdasági szervezkedés nagyfontosságának. Alakítanak ezért egy mixed localt és azt hiszik, hogy gazdaságilag szervezve vannak. Ezt a kérdést megoldottnak tekintik, mert elfeledték, mi is egy mixed (recruiting) local. Olyanok, mint aki kábító anyagot vitt szervezetébe.

De a jobbik esetet véve, hogy t. i. tudják az emberek mit tüzhet ki célul egy mixed local, ismét hátrányos állapotra vezet, ha szövetségünk egy osztálya és egy magyar mixed local egy helyen működik. Mert mi lesz ebből az állapotból? Ugyanazok az emberek ugyanazt teszik két helyen. Ez égbekiáltó erőfeszítés, mikor ily kicsiny a számunk! Ezt tapasztaltuk New Yorkban is és bizonyára csakis ez vezetett az ottani mixed local megszüntetésére. De rájött erre az I. W. W. központja is, mely már nem a karakterek számának növekedésében látja a haladás mértékét, hanem főcéljával a valószínű ipari szervezetek kiépítését tüzte ki és ebben az irányban indult munkába ez évben.

Nézetem szerint szövetségünk keretében annyival is előnyösebb munkát fejtethünk ki, hogy az ipari szervezkedés eszméit a magyarság körében hatékonyabban terjesztjük, mint mixed local keretében, a mennyiben hatalmas magyar nyelvű sajtót építhetünk ki és tarthatunk fenn erre és első sorban erre a célra.

Az ipari szervezkedés útjának egyengetése megkövetel egy minél hatalmasabb magyar nyelvű sajtót. Ezt nem szabad felednünk. És tudnunk kell, hogy ehhez szükség van szövetségünk.

Mind ezek tisztázottak szervezetünk keddi vitástején. A havigyűlésnek ezekből kifolyólag ajánlottam, hogy a kettő közül egyik szervezetet szüntessék meg erőkimelés céljából. Az állapotok is sürgettek és lépést. Hiszen volt nem egy tag, a ki azt sem tudta, hova tartozik! Általános kevétlenséget tapasztaltam. Mit tegyünk holnap és holnapután és miért? Ez a kérdés fel sem merült. Tehát ismétlem: ajánlottam, hogy vagy lépjenek ki az elvtársak szövetségünkől és dolgozzanak a mixed local keretében, legalább egyesítik az erőket. Vagy adják fel a mixed localt, ha fontosnak tartják, hogy szövetségünkkel kapcsolatban maradjanak. Előbbi esetben is csak azért a célért küzdenek, a miért utóbbi esetben — föltéve, hogy tudatában vannak, mi egy mixed local. Ha a szövetségben maradnak, közvetlenül is támogatgatják anyagilag az I. W. W.-t, de fordítva: mint az I. W. W. tagjai is hozzájárulhatnak sajtóink fejlesztéséhez. Tehát célszerű lesz választani. Bakoss elvtárs indítványára aztán két szavazat ellenében kimondta a havigyűlés, hogy a mixed localt feladja és szövetségünk keretében teljes erővel azon fog dolgozni, hogy munkájával lehetővé tegye e városban ipari szervezetek fölépítését. Ezt fogja célul kitűzni és hirdetni szóval s sajtó útján.

Tehát a jövőben clevelandi testvéreink is kiveszik részüket a Népakarat fejlesztésének munkájában. Mert e téren sajátlatos mulasztást kellett tapasztalunk. (Még lapkezelő sem volt!)

Valósággal megkönnyebbültek a szívek e határozat után, mert mindenkiben ott lappangott az érzés, hogy valamiképen bizonyos a szervezet taktikája. Lidércnyomásaként ily ez a tagokon és érdekes volt megfigyelni a lelkek őszinte megnyilatkozását...

Meglátjuk, mit hoz a közel jövő. Remélhetőleg céltudatos munkát: az osztályöntudat terjesztését a clevelandi magyarság közt szóval és sajtóval.

Szombaton ismét felolvasás volt körünkben. Vasárnap, 19-én pedig megtartottuk előre hirdetett népgyűlést a Perry Hall-ban. Ez már az East Side-on van, a papi butítás hatáskörében. Borzalmas képet ad az, az agyort-hasztó munka, melyet itt a löhere és esuha végbevisz. Jósoltgatták, hogy üres lesz a terem, mert fél, sőt irtózik a vidék népe a pusztá szocializmus szótól is.

És ime: a gyűlésterem tömve volt. A háromszázhoz közelebb lehetett a jelenlévők száma, mint a kétszázhoz. Az ok egyszerű. Mikor beszédem folyamán felszólítottam a jelenlévőket, hogy feltartott kézzel jelentkezzék a ki nem munkanélküli, hát — husz sem akadt ilyen a nagy tömeg közt... És ez sokat magyaráz. [Folytatás a 2-ik oldalán.]

NEPAKARAT

szocialista munkáslap.

A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye.

Kiadja

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
516 East 6th Street, New York, N. Y.

Megjelen minden kedden és pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	\$2 00
Fél évre	1 00
Negyed évre	0 50
Európába	12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.	

A Munk. Bet. Szöv. hivatalos közlönye.

Szerkesztővel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NEPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
516 East 6th Street, New York, N. Y.

ARNOLD GONDA NATIONAL SECRETARY.

A. WALDMAN NATIONAL TREASURER.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES . . . . . 2cEntered as Second-Class Matter August 23, 1907,
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Tuesday, Januar 28, 1908

ST. LOUISBÓL.

Egy lap, mely "mindent a magyarokért!"

Mult napokban véletlenül egy házban jártam St. Louisban és amint ismerősömmel helyet foglaltam, hát kezembe került, egy lap, mely mindig azt írja, hogy ő mindent a magyarokért tesz, értendő: mindent a magyarok megtévesztéséért.

Ugyanis azt írja a nevezett lap, hogy St. Louisban már javában folyik a munka, december hónapban 3000 ember nyert alkalmazást. Erre csak azt mondhatom, hogy ez a hazugság nemcsak megtévesztés, hanem megkárosítás is, mert tudhatná az a magyar napilap, hogy ily módon ebben a rossz munka állapotban több magyart ide csal. Pedig itt oly nagy a munkanélküliség, hogy csak január 16-án 700 ember vonult fel a City Hallhoz, panaszolván, hogy már napok óta csak az utcai hamuskatlyák tartalmából élnek s kénytelenek lesnek lopni menni, és ezek csak azok az egynékek, kiknek nincs családjuk, de hány van olyan, a ki család apa és anya s kiknek gyermekei is éheznek. Azért már két ízben is történt, hogy az anya gyermekeivel együtt a Mississippi folyamba ugrott, az egyiket élve kimentették és kérdezték a City Hallnál, miért akart öngyilkos lenni: „Egész héten nem ettünk s így akartam magamat és gyermekeimet megszabadítani, hogy gyorsabb halállal muljanak ki, mert ezt az éhhaltat igen nehéz bevárni” — mondotta. Sokat kell most is szenvednie, gyermekei odavesztek s az asszony még mindig fekszik beteg.

Hát ilyen jó munkaviszonyok vannak itt, hogy több mint 1500 union carpenter sétál és vagy 1200 gépész, ezek pedig a boldog union emberek, hol vannak most még a nem union munkások és a napszámosok.

A jó munkaviszonyt alighanem Böhm tisztelendő ur kúrtól a Magyar Napilapnak, hogy talán több magyart ide csábítson gondolván, hogy majd az újonnan jöttekkel megalkathatja az ekklésiát, mert a kik most itt vannak, azokat nem tudja félrevezetni. Ne üljenek fel a munkástársak a polgári lapoknak, itt is a válság következményeit nyögjük, nagy a munkanélküliség, igen nagy és nem hogy javulna, hanem minden nap rosszabbodik a helyzet. Azért figyelemzetünk minden elvtársat, hogy St. Louisban kerülje.

Egy elvtárs balesete.

St. Louisban a N. Broadway 3200 alatt levő gépgyárban e hét folyamán Győri József elvtársunkat súlyos sérülés érte.

A gyár pénteken reggel, midőn munkába álltak, isszonyu robajjal dült össze, minek folytán nevezett elvtárs is a furrógéppel együtt a pincébe esett, csak különös véletlen, hogy életébe nem került, ugy őneki és még más öt munkásnak a tőkés kapzsisága. Már az alkalmazottak közül többen és többször figyelmeztették a gyár tulajdonosát, hogy a padlózat igen korhadt és össze fog dülni az épület, ha oly nagy terhet raknak, de mit törődött ő vele, ő nem törődik azzal, a munkás el is pusztul, a gépje eltörlik, az utóbbi házával együtt biztosítva van, munkás pedig, ha meghal hát kap helyébe öt más; ilyen a munkás sorsa és ha valamely munkás meghal a munkában, akkor azt fujják, hogy „a munka derék hőse!”, pedig szegények a tőkés kapzsiságának áldozatai. Tudósító.

Világok harca.

Az 1907. évben, a tavasszal, királyok, császárok találkozása, jegyzékváltások egyremásra, külügyminiszterek ide-odautazgatása riasztották fel egész Európát; félős nyugtalanság zaklatta idegesítő, össze-vissza lármává a kapitalisztikus országok örökös viharellőtti csendjét. Vészharangok kondulnak meg és messzi, soká tovaszálló hangjukat elsápadó arccal, de hidegen, a bátorság alárcával hallják meg: veszélyben az európai egyensúly! Merész megjósolások, kemény kitamadások teszik bizonytalanná, rettegetté a mindennapra következő mindennapot; oda a hármasszövetség! Mindent minden rettenetesejtető, gyanúsító óvatintések, mene-tekelek össze-rombadó harckokról: utolsó csepp vérig ádáz küzdelméről a német és az angol világhatalmaknak. Hétről-hétre izgalmas regények, — remélő, lelkes utópiák vagy apokalyptikus jelenései vagy csak kétségbejítő és csak kétségbejítésért kétségbejítő brutális elképzelések, — befestik véresre a tengert és a földet az angolok és a németek Krimhulladcsatájával. A magyar tisztek karbonári gallért kapnak, hogy Itália melegét majd jobban türik. A hágai békekonzferenciára polgári ítéletek sütik rá, hogy nem egyéb, csak épen a háborúk partbajkódexének megállapításáért összeült tanács. És feljajdulnak, ha a hadsereg feyelmének bomlásáról, eródtimények, ágyuk romlásáról hallanak, meg tudnának fojtani minden antimilitaristát, mind, a ki nekítamad a hadseregnek, a melyet még soha így nem dédelgettek, így még nem féltettek, ápoltak a kapitalista rend fentartói: az ő legbeesebb kincsüket, az ő minden kincsük legbiztosabb, legüzülőbb kasszáját.

Mi történt? Angol, francia, japán, német, olasz, orosz, osztrák-magyar, spanyol. Rakjad ezeket kettenként, hármanként egymás mellé, ahányféleképen csak lehet és megtudod, milyen szövetségeket kötöttek az orosz-japán háboru óta a világ nagyhatalmai. A mint hétről-hétre, hónapról-hónapra egymásután sorra kerülnek, mindegyik egy régi kombinációt zavargat meg, egy új kombinációt teremt, tesz valószínűvé.

Egy új hármasszövetség van előállóléban: orosz-osztrák-magyar-német. Szervezkednek a többi Európa ellen. Marianne válik az ő lump és beteg férjévé, a kolosszus muszkától és visszavisi magával hozományát, a milliárdos kölcsönöket. A német tőke állítja majd lábra az orosz hadsereget, a mely ha felszabadul a forradalommal elfoglaltságából, a németnek szolgálatjába lesz a felvívó angol iparnak szuronyok hegyével felpukasztására.

De nem jól van, mégsem lehet így. Már közeledek egymáshoz az angol és az orosz, az orosz és a japán. Ép a japán veszedelme a német cipőnek, posztónak, harisnyának Kelet-Azsiában, a Csendes-óceán szízeiben. A minden oroszok cára is hitelen a minden németek dali császárjához. Ép akkor, a mikor itt a közelében az angol király megint annyit utazgat, úgy járja a világot, mint ifjú és bohó korában mulatsággát, de most szövetségesekért, tengeri mindenhatóságának megrögizetéséért. Angolok, olaszok, franciák, spanyolok körülgyűrűzik Németországot, hogy kiutja Európából semerre ne legyen, oroszok, japánok, angolok, franciák összefognak, hogy az ázsiai új világpiac a német árut be ne fogadják. Menjenek el vele házalni a holdba. Németország magára marad. Németországot izolálják! Bülow a Kölnische Zeitungban kardjára csap, ágyuira mutat, kifeszíti mellét és várja a rohamot. A hármasszövetség is végre széjjelszakad, a szerződéses vámpolitikának a Capri bukásával kezdődő megromlása, elértéktelenedése végre széjjeljeszti, sőt már ellenségekként állanak egymással szemben a valaha jóbarátok, mert lent, a balkán piacokon nem férnek el egymás mellett az egyiknek és a másiknak a kereskedői.

De még így sincs jól. Telnek, mulnak a napok és egyszerre csak megvan hosszabbtva a hármasszövetség. Aehrenthal itt, Tittoni ott, Tittoni itt, Aehrenthal ott. Bülow, Aehrenthal, Tittoni, Dézió, Kartagena, Izvolszki, Szvine-münde, Vilmos, Miklós, Edward, Ferenc József, Wilhelmshöhe, Hohenzollern, Standard, Viktor Emanuel, Ischl, sőt Csulalonkorn is. És most utolsónak Windsor. Fejedelmi csók, királyi kézszorítások, különvonatok, szönyegek a pályaudvaron. Jegyzések és ellenjegyzések. Tósztok és ellentósztok.

Megint más, új birodalmak rendje. Nevetés Németország izolálásáról beszélni. A Balkán nem lett a vizslay almájává. A Gambetta szobrán márványba véssett, a Larousse és a Larive et Fleury grammatikáiban ígató reváns gondolat: rögeszme. Még nem tartunk az ententénél, de már kezdetét vette a déntente, mondotta Bülow. Kazablankán nem vesznek össze. Nemcsak az európai egyensúly állent helyre, de a balkáni egyensúly, az ázsiai egyensúly is. És ha összefűzzük a témédek szövetséges országot, ha egymás mellé rakjuk azokat a földdarabokat, a melyeknek sorsára döntöttek, a világbirodalomnak egy hatalmas

lancát látjuk meg, a mint lefékezi a nagyhatalmak érdekarcainak tombolását egész Európában és egész Ázsiában. Elhallgatnak kitörésre már készen állott követelések, évtizedes gyűlöleteknek már fellángoló tüzei hirtelen lehamvadnak, mindenki hajlandó békülésre, összefogásra, megelégszenek statusquóval. Mi történt? Az ó-világban minden csendes.

Én nem mondok, hogy az európai nagyhatalomnak mindazok a terjeszkedési törekvései hirtelen egyszerre és mindenkorra megszűntek. Nem mondok, hogy az oly edzett angol és a büszke német ipar hirtelen szerénységre alázkodott, hogy akármelyik is lemondott volna az ázsiai piacokról, Kanadáról, a Földközi-tenger partjairól. De most elődobták, felfüggesztették a döntést. Franciaországban is élnek még hatalmasok, nagy urak, a kik püspököknek vallják magukat in partibus infidelium. Elzász-Lotharingában. Az algezirási konferenciát sem felejtik el a németek. De most nem akarják kenyértörésre juttatni a veszekedést. A kelet-ázsiai piacokról, Kináról nagyon sokat tudnának egymással tárgyalni oroszok és japánok, de most nem tárgyalnak. Perzsia, Tibet és Afganisztán, a vastakka már megnyitott Középpázsia ütközöptája marad az angol és az orosz érdekeknek továbbra is, de most hagyják a függőben levőt tovább is függni. Balkánon sincs minden rendben, de most nem is akarnak ott rendet teremteni. Ezek az akták, lehet, mind még elintézésre várnak, de egyelőre félretették őket. Bizonyos, hogy az utolsó hónapok tömeges kiáltyalálkozásain, a nemzetközi diplomáciának ebben a haute saisonjában sokat dolgoztak azon, hogy lehet elhalasztani a róluk való határozást. De bizonyos az is, hogy a kipattanásig veszélyesedett feszülésnek a hirtelen föngedését, a legdühösebb ellenfeleknek hirtelen összeshözvetkezését egy óriási erő teremtette valóságba — és a király-találkozásokon róla is szó esett.

Meg kell látnia mindenkinek, a nagy kavardásból végre is egy eredményt vált ki tisztán, nem Németország izolálása: de Amerika izolálása. Amerika volt az ellenség, a ki az egymás ellenségeit egymás jóbarátává békítette, mert az én ellenségeim ellenségei nekem jóbarátaim. A hogy a hetvenes években fölforgatta Európa rendjét olesó gabonájával, most már megfenyegeti rohamosan hatalmasodó ipari termelésével. Versenyének ellene állni gyenge Angolország, gyenge Németország, gyengék mind a nagy birodalmak egymagukban, de gyenge egész Európa, összefogódzott az egész ó-világ, a spanyol kikötők hadihajóitól a japán kikötők hadihajóit. Márciusban ki-tört a krízis, mert már vad pánikot, nyomorban sujtó munkanélküliséget terjesztve végzi el az Umwertung aller Werte fölforgató munkáját: az árúk hallhatatlan olesókká lesnek és rászabadulnak majd Európára, hogy megfertőzzék mérgükkel, a krízis bacillusával, az olesóssággal az egészséges európai termelést, az egészséges profitot. Ettől rettegnék az ó-világ nagyhatalmai, ezért hagynak fel a veszekedéssel ott, a hol Amerika lehetne a nevető harmadik. Az ó-világ gyárjai és piaci összehajnak, hogy egy csomóban fogadják az újvilág rohamát.

(A Munka Szemléje.) Czóbel Ernő.

A VISSZAVÁNDORLÁS

Az amerikai gazdasági válság nyomán beállott óriási munkanélküliség következtében tudvalevően nagyon sokan visszavándorolnak régi hazájukba, hogy a jobb időkben megtakarított pénzüket néhány hónapig rokonai körében kipihenjék magukat s bevárják a helyzet javulását, a mikor újra utrakelve elhagyják hazájukat. A nápolyi kivándorlási biztosság a napokban kiadott jelentése szerint Olaszországban a visszavándorlás e mezében érte el tetőpontját. Az előző évben 108.455 visszavándorló volt, míg 1907-ben 131.172-en jöttek vissza. Ezzel szemben a kivándorlás annyira megcsappant, hogy Nápolyból és a Genuából induló gőzösk alig egy kétszáz utasú voltak kénytelenek utra kelni. A Nápolyból e héten elindult Venezia nevű olasz kivándorló gőzessel már csak 30-an vándoroltak ki Amerikába.

BÁNYÁK ELLENÖRZÉSE.

Carlfield belügyminiszter a Kongresszus képviselőházához irt levelel átnyújtotta Otis Smith György geologiai felügyelő kérelmét, melyben ez bányászerecséltenségek vizsgálására 180.000 dollárt kért megszavazni. Ez összegből 120.000 dollár oly intézet felállítására lenne fordítandó, mely a bányászerecséltenségek és veszélyek csökkenését elősegítő módok kiállításával foglalkoznék, 60.000 dollárt pedig a megtörtéendő szerencsétlenség okainak kutatására és a bányákban uralkodó állapotok javítására kéri.

Olcsobban is kikutathatók a szerencsétlenségek okait.

ELVTÁRSÁKI

Terjesszék a „Népakarat”-ot.

CLEVELAND.

Szervezői jelentés.

(Folytatás az 1-ső oldalról.)

Feszült csend és figyelem uralkodott jó két óráig beszédem alatt. A sűrűn megnyilvánuló tetszés bizonyította, hogy megértették a mondotakat és egyetértettek a hallottakkal.

A gyűlésen, melyen Zucker M. elvtárs elnök és Klein A. elvtárs töltötte be a jegyzői tisztet, még Timár elvtárs beszélt röviden, nagy hatással. Felszólította, hogy a jelenlévők közül azok, akik velünk akarunk harcolni, alkítsák meg Cleveland East Side-ján a magyar szocialisták szervezetét.

Erre egy zavaró hang bontotta meg a valóban pompás gyűlés rendjét. Egy Könyi nevű munkástársunk lépett az emelvényre és azt állította, hogy fölösleges szervezetet alakítani, mert épen ilyen már van (A S. P. szervezetét értette, mely pedig nem jár helyes uton). El-lentmondó hangok hallatszottak az egész téremben. K. makkaskodott, s a végén a jelen-volt nők piszögése közt szegyenkezve kellett távoznia a teremből. Megérdemelte e bűnhődést, a miért — bár tán nem is rossz szándékkal (a következmény a fontos, nem a szándék!) — így megzavarta a szép gyűlés hangulatát. Minek tesznek ilyet egyesek a saját szakállukra? Mert hihetetlen, hogy legyen magát szocialistának valló testület, mely ilyesmire valakinek megbízást adjon.

Mindamellettt husz jelentkező megalakította szövetségünk XXXIV. számú osztályát, a „Cleveland East Side-i Magyar Szocialista Munkásszervezetet”, mely már most a város ezen részében is kitűzi a vörös lobogót és terjeszteni fogja az osztálytudatot.

Hiányos volna jelentésem, ha nem szólnék a Clevelandi Magyar Nyomdászok Szervezetéről. Tizennyolc nyomdászt tömörített ez a szervezet az I. W. W. kebelében és csak két idevaló magyar nyomdász áll még kivülről. E derék szervezet titkára, Romhányi Ödön elvtárs, meghívására, e hó 19-én délelőtt az Iván Hallban előadást tartottam az ipari szervezkedésről. Az előadás után felmerült kérdések több homályos kérdést tisztáztak a szervezet tagjai előtt és hiszem, hogy jó helyen voltam és használtam némileg az itteni nyomdászok közt.

Clevelandi elvtársaink előtt a legszebb és legkönyvebb munkátér áll. Ölükbe hull a gyümölcs, csak érte kell nyulniok. Van szervez-tükben sok érdemes és tanult elvtársunk, olyan, a ki tanítani is tud. Van szép magán helyiségük, olesó házbér mellett (New Yorkban 100 dollárba kerülne havonta). Csinos könyvtárral, jó biliárd asztallal rendelkeznek. Van akkora termük, hogy kedélyes estélyek tartására is alkalmas.

... Van a ki tanítson, van kit tanítani, anyagi nehézségek nem gátolják a munkát. Kell-e több ennél?

Tehát csak cselekedni kell. —

Az itteni magyar S. P.-isták tagjai a S. P.-nak. A mennyire egyes tagjaival eddig megismerkedtem, teljesen a mi szövetségünk taktikáját vallják magukénak. Helytelenítik, hogy nem párttulajdonban lévő újságok szocialista pártlapoknak tekintetnek, szükségesnek tartják az osztálytudatos gazdasági szervezkedés eszméjének propagálását, helytelenítik az S. P. lapok antiszocialisztikus irányát.

Hát akkor méirt nem lelük meg a nekik való helyet? Miért?...

Somogyi Mihály, szervező.

Eltvársák! vegyétek és terjesszék a Népakarat Naptárát! EZ KÖTELESSÉG.

MUNKÁS-TRUST.

Addig, míg a kapitalista trustok garázdálkodva zsarolják a munkásokat, egy hajuk szála sem görbül meg. Ellenben, ha az u. n. munkás-trust, a "trade union" garázdálkodna, nem engedelmessé, ugyancsak gyors lesz az igazságszolgáltatás keze.

Az Amalgamated Glassworkers Union is, míg kapitalista érdekeket szolgált, olyan magas felvételi díjakat szedve, hogy azokat egy munkás megfizetni képtelen volt, a kutya sem utagta meg. Most egyszerre, miert, miert nem, Phillips bíró Cuyahoga County, Ohio-ban kimondta, hogy az unió vagyona a tagok között szétosztassék és az unió legrövidebb idő alatt megszűntesse működését.

Ez a "pur and simple" gazdasági szervezetnek erőssége.

FORRADALOM HAITI-BAN.

Polgári lapok híradása szerint Haiti szigetén kiütött a forradalom. Jean Juneau, ki számkivetésben élt, követői kíséretében vártalanul kikötött a szigeten és kitűzte a forradalmi lobogót. A kormány megteszi az intézkedéseket, hogy a mozgalmat elnyomja. A sziget fővárosában Port au Princeben még nyugalom uralkodik. Jean Juneau az 1902-ik évben Autenor Pimin vezetése alatt kiött forradalom alatt egyik felkelő csapatnak vezére volt. A forradalmárok St. Marc várost elfoglalták és Port au Prince felé utáltak.

TÁRCA.

A KECSKÉK.

Aszkov Jován egész héten által ott dolgozott a pályatesten.

Kapott ezért naponként teljes 70 krajcárt. Télen csak hatvanat. Télen a nap rövidebb, a pályamunkás nem dolgozik teljes tíz óráig, tehát nem érdemi ki a teljes napszámot. Hogy bockorával térdig érő hóban gázol, hogy fülcse, kezei lefagynak a hidegben, az nem ok arra, hogy megkapja a nyári napszámot.

És Aszkov Jován ebbe is betörődött. Szombaton este alázatosan köszönt a domnyuknak, azután a sötét éjben nekivágott a hegyeknek. Ment haza.

Otthon azután lerázta bockoráról a havat, sarat, megcirógatta a ház előtt álló két kecskét s az ut fardalmaitól kimerülten lepihent.

Mindig éjfélre járt az idő, mire hazavetődött. Hétfőre viradóra azután ismét talpon volt s ment lefelé arra, a merre a végtelen sínpárok kigyóznak. Mert á domnyu pályafelügyelő szigorú. Két év előtt is két koronát húzott le a béréből, mert elkészt. Pedig mi ilyen hófúvás volt akkor! Hanem ez a pálya felügyelő urnak semmi köze sincsen. Éz Aszkov Jován türt. A hangját sahasem lehetett hallani s a hányzora a krampácsozt felemelte mindannyiszor hazagondolt. Az asszonyra, a gyerekre, meg a kecskére.

Különösen a kecskére, a melyek napról-napra eljátják a gyereket tejfel, jó magát megsajtal, mert egybőre, mint maléra, meg pulszkára úgy sem telik. Egy szombaton este aztán Aszkov Jován a fiacskáját betegen találta. Az arca égett, lángvörös volt, a melle zihált s az asszony sirva-ríva állott mellette. Ahány szokmány meg cundra volt a háznál azt mind ráterítette.

Aszkov Jován lekuporodott a földre a gyerek mellé, megfogta a gyerek kezét, odaszorította a homlokához s belebámult a szoba sötétjébe.

Kedd óta beteg — nyösözög az asszony — az öreg Olári, már teát is főzött neki. Mit sem használ. Le sem mehettem a hegyekből, hogy megmondtam volna neked. A gyereket nem hagyhattam magára. Meg aztán a kecskére is ügyelni kell. A pályafelügyelő meg úgy sem engedett volna haza. A doktor meg úgy sem jön ide ki. Ennek fizetni kell. Pénz meg az nincs a háznál! Pénz!

Aszkov Jován utána morogta: „Pénz”. Azután elkezdett számolni, mibe kerülne, ha a doktor ide kijönne? Minden hóban levonnak 60 krajcárt betegpénzre, de a doktor idáig még sem jön ki. Néhány óra hosszát nem ülhet ingyen lóháton. Meg a lótatás is pénzbe kerül.

A gyerek folytonosan hánykolódott fehérlélyn.

Aszkov Jován pedig a pénzre gondolt. Pénzért a doktor is eljönne ide. Akkor azután a gyerek is egészséges lenne megint s kihajthatná a kecskét oda a hegyoldalra. A kecskét. Éz Aszkov Jován különös gondolata támadt. Ezeket a kecskéket el lehetne adni. Az Angyelán Dimitru már hat forintot ígért az egyikért. Telnek bőven a doktornak. Csakhogy ennek a pénznek felére várni kellene. A felét megkaphatná nyomban.

Aszkov Jován lehajította a fejét. Gondolkodott. Soká tartott, a míg az asszonynak is el mertte mondani, hogy az egyik kecskét el fogja adni. Eladja s akkor lesz pénz meg orvos. Az asszony nem felelt, csak öszzeb húzta a gyereket a cudrát. Aszkov Jován pedig feltápáskodott. Oda állt a szoba másik sarkába a két kecske elé, megismogatta őket s aztán mozdulatlanul állt percekig. A gyerek kínosan nyöszögött. Aszkov Jován összerzett. Kurtán köszönt, a silányabbik kecskét kituszkolta a ház elé s aztán megindult a hegyen lefelé. Ment Angyelán Dimitru háza felé. Angyelán Dimitru még az igazak almát adta, a mikor Aszkov Jován a bockora orrával megütögte az ajtófélfát. Csak úgy az ajtón keresztül mondta meg, hogy mi jártaban van. Angyelán ajtót sem nyitott. Minek. Ugy sincs pénz. Igaz, hogy a multkoriban három forintot nyomban le akart fizetni, hanem azután vett egy juhut. Most nincs pénz. Aszkov Jovánnak pedig pénz kellett. Sok pénz, mert beteg a gyerek...

És Aszkov Jován megindult.

Ment tovább, keresztül a havas hegyeken, le a Szamos völgyébe. Maga sem tudta hová? Csak érezte, hogy neki a kecskétől meg kell válnia, hogy a gyerek beteg, hogy pénz kell. Szombat óta se nem evett, se nem pihent s most már vastarnpa hajnalodik.

Mikor Ujvárra ért, még alig ödőngött egyik ember az utakon. Hol fogja ő itt eladni a kecskét? A pópára gondolt. Az isten szolgálja bizonyára többet ad érte, mint az örmény boltos. Oda ködörgött a pópa háza elé. Megvárta, a míg reggel kivilágosodik, azután beljebb került a háza.

A pópa templomba készült. Mikor megtudta mi jártaban van Aszkov Jován, vállalt vont.

— Mit csuáljak én most kecskével? Ki vesz most kecskét. Mikor a jövő héten úgy is vá-

A TÁRSADALMI FORRADALOM.

— Irta Karl Kautsky. —

VII.

7. A TÁRSADALMI FORRADALOM FORMÁI ÉS FEGYVEREI.

Melyek lesznek azonban azok a formák, melyek között az ural-
kodó osztályok és a proletáriátus közti döntő küzdelmek le fog-
játszódni? Mikorra várhatók ezek? Minő fegyverek állanak majd e
harcokban a proletáriátus rendelkezésére?

Ezen kérdésekre nehezen adhatók határozott feleletek. Tudjuk
nyugyan bizonyos fokig a fejlődés irányát előre kikutatni, de nem annak
formáit és menetét. A fejlődés irányának megvizsgálásánál aránylag
egyszerű törvényekről van szó; itt el lehet tekinteni ama jelenségek
egész zavaró sokaságától, melyeket nem tekinthetünk törvényszerűek-
nek, szükségképeneknek s melyek ennél fogva véletlenek gyanánt je-
lentkeznek előttünk. Ezzel szemben nagy szerepet játszanak ezek a
mozgalom formáinak és menetének meghatározásánál. Így pl. minden
modern kultúrában a kapitalizmus fejlődés irányára az utolsó
században ugyanaz volt, de mindegyikben teljesen mások voltak azok
formái és azok tempója. Földrajzi sajátságok, faji tulajdonságok, a
szomszédok közeli vagy ellensége, nagy személyiségek akadályozó
vagy előmozdító tevékenysége, mindez és még sok egyéb befolyásolta
azokat. Sok dolgot nem is lehetett előre felismerni, de a felismerhető
tényezőket úgy tömegesen hatnak egymásra, hogy az eredmény egy
roppantul bonyolult a felismerés jelen állása mellett előreláthatatlan
volt. Így történt aztán, hogy még oly emberek is, kik kartársaik közül
messze kimagaslottak kartársaik közül kulturálmunkái társadalmi
viszonyainak alapos és összefüggő ismerete és vizsgálati módszerek
egysége és termékeny módszere által, oly férfiak, mint Marx és En-
gels, bár a gazdasági fejlődés irányát sok évtizedre oly módon állapít-
hatták meg előre, melyet az események menete fényesen igazolt, de
hogy ugyanezen kutatók néha a legközelebbi hónapok fejlődésének
tempója és formái tekintetében jelentékeny tévedhettek.

Csak egyet lehet úgy hiszem már ma is teljes biztonsággal állítani
jövendő forradalomról: Egész más képe lesz, mint elődeinek. Egyike
a legnagyobb hibáknak, melyet egy forradalmárok mint azok ellenzői
gyakran elkövetnek az, hogy a jövő forradalmat az előzők mintájára
képzik el és minthogy mi sem könnyebb, mint annak kimutatása,
hogy ily forradalmak nem lehetségesek többé, közel fekvő a következtetés,
hogy a szociális forradalom fogalma egyáltalán elavult. Először
történik a világtörténelemben, hogy forradalmi harcoknak megünnep-
eljük, melyek demokratikus formák alkalmazásával küzdelmek ki, oly
szervezetek által, melyek a demokratikus szabadság alapján képződ-
tek, oly hatalmi eszközök ellenében, a minőket még nem látott a világ,
első sorban a vállalkozók egyesületei ellen, melyek előtt még korának
fő is meghajolnak és melyek ereje még növekszik a modern állam-
nak az abszolutizmus által kifejlesztett hatalmi eszközei, bürokráciája
és hadserege által.

A mai helyzet egyik sajátossága abban áll, hogy, mint már emlit-
tettem, szabály szerint nem a kormányok azok többé, melyek velünk
szemben a legmeherebb ellenállást tanúsítják. Az abszolutizmus alatt,
mely ellen az előbbi forradalmak irányultak, a kormány túlhatalmas
volt, az osztályellenetek nem bontakozhattak ki; a kormány nem csu-
pán a kizsákmányolt, hanem a kizsákmányoló osztályokat megakadályozta,
hogy érdekeiket szabadon megvédjék. És a kormány oldalán a
kizsákmányoló osztályoknak csak egy része állott, egy másik, igen
tehtélyes részüket, nevezetesen az ipari kapitalisták, az ellenzék tá-
borában volt, épp úgy a munkás-osztályok összessége, nem csupán
proletárok, hanem kispolgárok és parasztok is — elteltintve néhány el-
maradt vidéktől. A kormány tehát a népből volt elszigetelve, nem
volt tartaléka a széles néprétegekben és ő képezte a nép elnyomásának
és kifosztásának legerősebb forrását. Annak megdöntését bizonyos
körülményekkel egy kézzel lehetett valószínűsíteni.

A demokráciában nem csupán a kizsákmányolt, de a kizsákmá-
nyoló osztályok is szabadabban fejleszthetik ki szervezeteiket; így kell
tenniük, ha növekvő ellenfeleikkel szemben védekezni akarnak. Nem
csupán az előbbiek ereje, hanem az utóbbiaké is nagyobb, mint az ab-
szolutizmus alatt volt; kiméltelenebbül és durvábban alkalmazzák ha-
talmi eszközeiket, mint maga a kormány, mely nem feleltük, hanem
alattuk áll imnár.

Saccard azonban erőlyes kézmozdulattal je-
lezte, hogy őt ezzel nem lehet tévutra vezetni.

— Ejnye no, még eléledtem valamit, mon-
dta Huret. Delcambre, a főügyész, ugy látszik
gyűlöli őt... és ön talán még nem is tudja,
hogy a szász igazságügyi miniszterre nevez-
te ki; és így hát ha esetleg baj érne őt, ami
az üzleti világban könnyen megeshetik, hát a
bátyja nem igen védelmezhetné őt Delcambre-
rel szemben.

— Millió bomba, kiáltott most Saccard dühösen,
már mondtam, hogy futyulok az egész
bandára, Delcambre-ra és rádásul még önrre is!

— Tehát ez az egész, amit ön felel, kérdé
Huret, aki szintén indulni készült.

— Igen, ez, felelt Saccard ridegen. És ezutal
szóval ugyancsak nem kísérte ki.

Midőn ismét egyedül maradt a lap vezetőjével,
így szólt: „Tehát háború barátom! Ne ki-
méljünk senkit többé... Végre ugy intézhetem
a dolgot, amint én akarom.

Marcelle még mindig kint ült a folyosón.
Még alig volt 4 óra és Dejoie máris meggyuj-
totta a lámpát, mert az esős időben oly gyorsan
besötétedett. A szobákból mind gyorsabban
futkároztak a munkatársak, a lázas tevé-
kenység annál inkább fokozódott, minél köze-
lebb jött a lap megjelenési ideje.

Most Marcelle hirtelen feltekintett és férjét
látta felülni, a kinek arca elárulta, hogy hasz-
talan reménykedett.

— Semmi, ugye, mondá Marcelle elsápadva.
— Bizony semmi kincsekem...
Marcellelő halkan sóhajtsa tört ki és vérző
szívén csak e felkiáltással könnyített: Oh Istenem!

Ebben a pillanatban jött ki Saccard Jantrou
szobájából és csodálkozott, hogy még itt talál-
ja őt. Marcelle rámeresztette merve tekintetét,
mentő gondolata támadt hirtelen. Habozás nél-
kül engedett a hirtelen támadt gondoltnak és

bátorságnak, mely a szenvedély pillanatában
ösztrözi a nőket.

— Saccard ur, egy kérésom volna... Ha
nincsen ellenem, most átmennek önhöz.

— Kérem, csak tessék, asszonyom.
Jordán, az ő aggodó természetével, vissza-
igyekezett őt tartani, de azért Marcelle tovább
ment és így követnie kellett őt.

— Saccard ur, mondá aztán, amint az ajtó
bezárult, a férjem már két óra hosszat futkáro-
zott, hogy ötszáz frankot szerezzen: ő nem
merte öntől kérni, én kérem tehát...

Aztán derült élénkiséggel kezdte elbeszél-
ni a délutáni történetek; Busch hirtelen belépését,
a három idegennek betolakodását és azt, hogy
mint sikerült támadásukat elodáznia, kötelez-
ven magát, hogy még ugyanazon napon fizetni
fog.

— Busch, az a vén gazember kerítette ön-
ket karmaiba?...
— Aztán kedves előzékenységgel fordult Jordánhoz,
ki némán, halálsápadt arccal állt hely-
lén.

— No jó, hát majd én előlegezem az ötszáz
frankot, jobb lett volna mindjárt tőlem kérni.
Már ép az utalványt készült megírni, midőn
elgondolkozva megállt. Eszébe jutott Busch
levele és az, hogy ellentéte az őmennie, a mit
napról-napra halogatott, mert valami gyanus,
kellemetlen dolgot sejtett. Miért ne menne
most el azonnal a Rue Feydeauba, hogy az
igazán kapóra jött ürügyet használja fel.

Saccard kocsiba ült és pár perc alatt a Rue
Feydeauba ért. Fent hiába csegett az ócska,
kopott ajtón, melyen nagy betűkkel diszelgett
a „Jogi ügynökség” felírás. Nem nyílt meg és
bent sem mozdult senki sem. Dühében öklével
esett neki az ajtóknak, erre csoszogó lépések
hallatszóttak és Zsigmond jelent meg.

— Ugy! Ön az? Azt hittem, hogy bátyám
felejtette itthon a kulcsát. Mäskülönbön soha-
sem felelek a cseppetse... Ő, nem hiszem,

sár lesz? Aztán a kettő közül miért hoztad el
a silányabbat? Hisz ez jóformán tejet se ad?

Aszkov Jován csak állt ott, szótlanul. Arra
gondolt, hogy a jövő héten vásár lesz. Ha ad-
díg várhatja, biztosan jobb árt kapna érte. Ad-
díg talán a gyerek is jobban lesz s a kecskét
el sem kellene adni? De hátha nem lesz jobb-
ban?

Nem is hallotta, hogy a pópa a kecske árát
tudakolja.

Mikor másodszor kérdezte, akkor is csak
egyért rántotta a tüsszöjén, a fejét meg behuzta
a vállai közé és csak állt szótlanul.

A pópa pedig csak beszélt, beszélt. Lefes-
tette a kecske gyengéit, összehasonlította más
kecskével s ez az összehasonlítás nagyon
kedvezőtlen volt Aszkov Jován kecskéjére.

Aztán meg a pénzről beszélt a pópa, hogy
nem fizetik a párbért. Aszkov Jován is tarto-
zik a tavalyival. Két egész forinttal tartozik.
Pedig a pópának is kell a pénz. Most is szü-
kiben van, hanem mások is így vannak. Sehöl
sincs pénz. Három forintot ad a kecskéért,
meg elengedi a tavalyi párbért, a melylyel
Aszkov Jován még mindig tartozik.

Aszkov Jován pedig csak állt bambán, moz-
dulatlanul, ujjai közt egyre forgatta a süvegét.

Csak arra ébredt fel, a mikor a pópa a ke-
zebe nyomta a pénzt. Köszönt, végig simo-
gatta még egyszer a kecskét, sóhajtott egyet
s ment a orvoshoz.

Letette a pénzt az orvos asztalára, a ki nem
értette, mi az ördögnek kelljen öneki most
rongyos egy-két forint miatt kimenni a hegyek
közé? Hanem azért mégis felenyergelte a lo-
vát s megindult Aszkov Jóvával, a ki szom-
bat este óta most már harmadszor megyen
nyugyanon az uton. A doktor utja sietős volt.
Aszkov Jován alig bírt a lóval lépést tartani.
Fáradt is volt, de el nem maradhatott. A dok-
tornak az utat mutatni kellett, nehogy keres-
gélmie kelljen.

Aszkov Jován vityilója előtt az asszony sir-
va fogadta a doktort. A gyerek ott fektült friss
nyögalyakkal borítva — holtan.

Az orvos feltolta a szemüvegét. Lehajolt a
gyerek fölé s aztán olyan alázatmalmot morgott,
hogy ezért hívták őt ide? Jobb dolga is lett
volna, mint órákhozsat a nyeregben ülni. És
ment.

Aszkov Jován pedig odakuporodott a gyerek
mellé. Könnytelen szemekkel nézett rá és szót-
lanul hallgatta az asszony sirását.

Nézte a gyereket s a kecskére gondolt,
a melyet lám hiába adott el. Aztán meg eszebe
jutott, hogy a gyereket el is kell temetni. Ehez
megint a pópát kell kihívni. És ez is pénzbe
fog kerülni. Hozzá több pénzbe, mint az or-
vos. A temetésre ráegy a másik kecske...

És hétlőn reggel Aszkov Jován nem ment
munkába. Levitte a másik kecskét is a pópá-
hoz. Egy kecskéért már csak szép temetést
adhat a pópa...

Odalenn a sinek mentén pedig olvasták a
munkások neveit.

Aszkov Jován még kedden sem jelentkezett.
Kedden temették a fiát. A pályafelügyező pe-
dig jó előre kiállította a büntető bárcát: „En-
gedély nélküli kimaradásért 2 koronára büntet-
tem.”

És Aszkov Jován ehhez sem szól majd sem-
mit.

McKEESROCKSI MAGYAR MUNKÁSOK SZERVEZKEDÉSE.

Folyó hó 18-án a mckeessrocksi magyar
munkások szervezetének megalakítására gyül-
tek össze egy értekezleten az ottani munkás-
társak, a miről mi Alleghenyben csak aznap
este értesültünk, de a hír vétele után négy elvtárs
azonnal elindult, hogy az értekezleten
megjelenjen, hogy tájékozást szerezzünk ma-
gunknak a felől, hogy mily alakra akarják az
ottani munkástársak szervezetüket építeni.
Sajnos csak az értekezlet végére érkezünk
meg, mikor már a szervezet megalakult és
egyelőre az S. P.-hoz csatlakozott, azonban
Szervezési elvtárs felszólalására a szervezet
részéről azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ők
vita folytán abban állapodtak meg, hogy egy-
előre a S. P.-hoz csatlakoznak, de ők nem kö-
tik magukat, hogy annál is maradnak, hanem
figyelemmel fogják kísérni mind a két párt
működését, olvasni fogják mind a két párt
lapját és a melyik párt az ő meggyőződésük
szerint jobban hirdeti és követi Marx tanítá-
sait, ahhoz fognak csatlakozni. Ezek után kö-
vetkezett a vezetőség és a szervező bizottság
választása. A választások után Fuchs elvtárs
fölkérte az elnököt Szabó munkástársat a ve-
link hozott Népakarat lappeldányok szétosz-
tatására, a minők ő készségesen eleget is tett s
ezek után az értekezlet véget ért.

Az allegheny-i elvtársak majd oda fognak
hatni, hogy úgy a mckeessrocksi elvtársak,
valamint az allegheny-i elvtársak mind előbb
megismerjék a helyes utat, a mi azért is szük-
séges, mert a környéken ha eredményt aka-
runk elérni, akkor nem szabad kétféle huz-
nunk, hanem be kell minden józanul gondol-
kodó munkásnak látnia, hogy a mi közös el-
lenségünk ellen, vagyis a mai rossz társadalmi
rendszer ellen csakis a munkásságnak egy tá-

borban való tömörülésével, együttes erővel
küzdhetünk eredményre, csakis úgy állit-
hatunk a mai rossz társadalom helyébe egy
elyat, a melyben nem lesznek elnyomottak és
nem lesznek elnyomók.

S. Nyírő.

EGYLETI HIREK.

A Philadelphiai egyesült magyar munkás
egyletek.

1908 január 31-én, pénteken este
a Labor Lyceum nagytermében, 6-ik és Brown
utcák sarkán táncmulatsággal egybekötött
szinielőadást rendeznek.

Szinre kerül Hauptman Gerhard világhírű
színműve:

A TAKÁCSOK.

Dráma 5 felvonásban. Rendező Basky Lajos.
Sugó Pokorny Mihály.

Kezdeté este 1/8 óraker. Belépő-jegy 25 cent.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. osztálya,
1908. február 1-én szombaton, az Oravetz-féle
nagytermében, 431 E. 6th Str., szinielőadással
és világpostával egybekötött KEDELYES
ESTÉLYT rendez. Kezdeté este pontban 8
óráker. Belépti díj 20 c. Szabad ruhatar.

A St. Louisi Marx Károly Munkás Önképző
Egylet 1908 február 29-én este a Concordia
Club Hall-ban, 1441 Chouteau Avenue,
NAGY ALARCOS BALT RENDEZ.
Kezdeté 8 óráker. Belépő-díj 25 cent.

A Chicagói Magy. Szoc. Munk. szervezet
1908. február 1-én szombaton este a Fulton St.
608. szám alatti magánhelyiségében, dall, sza-
valat, világposta, tombola és stb., szórakozta-
tó műsorral egybekötött családi ismerkedő tea-
estélyt rendez. Kezdeté este 7 óráker. Belépti
díj nincsen.

SZERVEZETEK ÉS ELVTÁRSÁK FIGYELMÉBE!

Értesítjük mindazon osztályokat és egyes
elvtársakat, kik Somogyi Mihály szervezőt
körükben óhajtják, hogy levelezéseiket a kö-
vetkező címre küldjék: Január hó 11-től január
hó 24-ig M. Somogyi, c/o. L. Molnár, 2066 W.
32d St., Cleveland, O.; január hó 25-től február
hó 8-ig M. Somogyi, c/o. L. Gross, P. O. B.
385, E. Pittsburg, Pa.

REGÉNY.

A Pénz.

Irta Zola Emil.

(Folytatás.)

29

— Hát most már mindig magánál van? Most
ön van a soron? kérdé Saccard megszokott
durvasággal, a mint Jantrou szobájába lépett.

— Ez pedig meglepetést szinlett.

— Kit gondol?... Vagy ugye, a bárónő?
Hagyja el uram, hisz ő isteníti őnt, ép most
mondta nekem. Az „Universelle” tegnap már
megint 20 frankkal emelkedett. De hogy az
ördögbe is van az, hogy az eladók nem enged-
nek? Az áremelkedés ugyanis 30 frankra ru-
gott volna, ha mindjárt az első órában egész
halmaz címet nem került volna a piacra.

Azt nem tudta, hogy Karolina asszony is-
mét ezer részvényt adott el, hogy ő maga lép-
jen a síkra az eszeten „hausse” ellen, a mint
azt fivére elutasása előtt elrendelte. Saccard a
folyton növekedő siker ellen nem panaszkod-
tott, de azért ma mégis aggasztotta valami.
Azok a piszkos zsidók bukására esküdtek,
mondá magában és az a gaz Gundermann állt
a contremine élére, hogy őt a falnak szorítsa.

E pillanatban megnyílt az ajtó és Huret lé-
pett be elfogulatlanul.

— Oh, ön az Judás, kiáltott Saccard feléje.

Mihelyt Huret megtudta, hogy Rougon vég-
képen szakítani akart fivérével, ismét a minisz-
ter pártjára állt, mert szentül meg volt győ-
ződve, hogy a katasztrófa kikerülhetlen, amint
Saccard és Rougon ellenfelekké lesznek. Hu-
ret tehát ismét szolgája lett annak a nagy em-
bernek és némán tűrte a miniszter szidalmait.

— Judás, ismétlé ravasz mosolylyal mely ra-
gyogóvá tette széles paraszt pófáját. De mind-
den esetre igen derék Judás, aki most eljött,
hogy az általa elárult urának önzetlen tanácsot
adjon.

Saccard pedig, mintha hallani sem akarta
volna őt, diadalmasan kiáltott közbe:

— Ugye, már tegnap kétezereztüszázhuz, ma
kétezereztüszázhuzonót!

— Már tudom, ép az elébb adtam el.

Erre kitört Saccard dühé!

— Hogyan, ön eladott?... No persze, Rou-
gon kedvéért tölem elpartól és Gundermann-
hoz tér.

A képviselő meglepetve nézett rá.

— Gundermannhoz, hát miért? Én a magam
érdekében cselekszem és mert gyomrom nem
tulerős, hát inkább eladok amint tisztességes
nyereség kínálkozik; innen van az talán, hogy
még sohasem vesztettem.

A forradalmi rétegeknek tehát nem nem csupán magával a kor-
mánnyal van többé dolguk, hanem erőteljes kizsákmányoló szerve-
zetekkel is. És a forradalmi rétegek nem képviselik többé, mint az
előző forradalmakban, a nép óriási többségét egy maroknyi kizsákmá-
nyoló ellenében. Ma tényleg csak egy osztályt, a proletáriátust képví-
selik, melylyel nemcsak a kizsákmányoló osztályok összessége, hanem
a kispolgárok és parasztok s az intelligencia egy nagy része is szem-
ben áll.

Az intelligenciának, ugyszintén a törpeparasztoknak csak egy töre-
dke, a tényleges bérmunkások, vagy az ezekre, mint vevőkre szorul-
tak egyesülnék a proletáriátussal. De ezek meglehetősen bizonytalan
szövetségestársak, mindezek épp azon fegyvernek hódíthatók meg ne-
hezen, a melyből a proletáriátus mindenek fölött meríti erejét, a szer-
vezkedésnek.

Ha tehát a legutolsó forradalmak a néptömegek lázadásai voltak a
kormány ellen, ugy a jövendő forradalom — leszámítva talán az orosz-
országit — inkább oly küzdelem jellegét viseli magán, melyet a nép
egyik része visel a másik ellen s e tekintetben, de csakis ez egyetlen
tekintetben, kevésbé emlékeztet a francia forradalom típusára és in-
kább a reformáció küzdelmeire. Csaknem azonnal mondhatnánk, hogy ke-
vésebb lesz egy hirtelen lázadás a felsőbbesség ellen és inkább fog ha-
sonlítani egy hosszantartó polgárháborúhoz, ha az utóbbi szóval nem
hoznák kapcsolatba valóságos háborúk és öldöklések fogalmát. Nincs
azonban semmi okunk feltételezni, hogy fegyveres felkelések, barrikád-
küzdelmekkel és hasonló harci eseményekkel még manapság döntő sze-
repet játszanak. Ennek okait sokkal gyakrabban fejtették ki, hogy-
sem még tovább kellene ennél időznöm. A militarizmus most már csak
az által törhető meg, hogy a hadsereg maga mutatkozik megbizhatat-
lannak s nem az által, hogy a lázadó nép győzi le azt.

Épp oly kevésbé, mint a fegyveres erőfelfejtéstől, várhatjuk a fenn-
álló rend összeomlását a pénzügyi válságtól. E tekintetben is egészen más
a helyzet, mint 1789-ben és 1848-ban. Akkor még gyöngye volt a ka-
pitalizmus, a tőke halmozódása még csekély, tőke ritka és nehezen
kapható. E mellett a tőke az abszolutizmussal szemben részben el-
lenszenyvel, részben bizalmatlansággal viseltetett. Akkor persze a kor-
mányok még függetlenek voltak a tőkétől, nevezetesen az ipartól és
időközönként, ha legnagyobbbész akaratlanul is, fejlődésének nagyon
is utjában állott. A leáldozott feudalizmus azonban minden anyagi se-
gélyforrás bedugulásához vezetett, ugy, hogy a kormányok mind keve-
sebb pénzt voltak képesek saját országaikból kisajtolni és mindinkább
az adósságinálásra lettek utalva. Ennek pénzügyi összerokadás-
hozza a feltörekvő osztályoknak adandó engedélynyelhez kellett
vezetni, melyek épp ugy, mint amaz, a politikai összerokadást von-
ták maguk után.

Nem így ma. A kapitalizmus nem vezet a szükségleten aluli ter-
meléshez, mint a feudalizmus, hanem túltermeléshez, saját zsrjában
fúlad meg. Nem tőkehiány, hanem tökéletesség van jelen, mely gyü-
mölcsöző elhelyezést követel és e mellett kockázattól sem riad vissza.
A kormányok teljesen fügnek a tőkésosztálytól és ennek alapos oka
van rá, hogy amaz oltalmazza és támogatja. Az államadóságok szá-
porodása csak annyiban hathat itt forradalmi tényezőként, a mennyi-
ben az adó nyomását és ezzel az alsó osztályok lázadását elősegíti, de
aligha vezethet — itt is talán Oroszország kivételével — közvetlen
anyagi összeomlásához vagy akár csak a kormányok komoly pénzügyi
zavarához is. Épp oly kevésbé várhatjuk a forradalmat a pénzügyi
szükséglet, mint a fegyveres felkeléstől.

A proletáriátusnak sajátoságos kényserítő és harci eszköze, a szer-
vezett munkamegtagadás, a sztrájk. Mentől inkább kifejlődik a ka-
pitalista termelési mód és központosul a tőke, annál óriásibb mérvet
öltenek a sztrájkok. És mentől inkább hátrébe szorítja a kapitalista
termelési mód a kispolgárit, annál inkább jut az összes társadalom füg-
gőségbe a kapitalista termelés zavartalan menetéől, annál inkább vá-
lik utóbbinak minden komolyabb zavarása, a mint ezt nagy töme-
gek sztrájkja magával hozza, nemzeti bonyodalomná, politikai ese-
ménynyé. A gazdasági fejlődés egy bizonyos fokánál aztán közel-
fekvő a gondolat a sztrájkok politikai harci eszközként való használ-
tára. Mint ilyen jelent meg Franciaországban és Belgiumban és ismé-
telten alkalmazták eredményre. Nézetem szerint a jövő forradalmi
harcaiban nagy szerepet fog játszani.

Ez a véleményem már régóta.

(Folyt.köv.)

hogy sokáig elmaradna. Megvárhatja, ha ugy
tetszik.

Saccard azonban nem akart leülni; megle-
petve észlelte a soradás haladását ezen a
nagy, gyerek arcu, sápadt emberen, kinek arca
egy megnyult, mintha már a sir felé húzó-
dnék.

Egyszerre csak egy durva hang remegtette
meg Saccardot.

— Ah, ön az! Mit csinál itt? kérdé Busch,
ki az imént jött haza. Nini! szólt aztán bátyá-
jához fordulva, nem vigyáztál a tüzre! A kö-
vetkező percben már ott térdelt a kályha előtt
s újból meggyújtotta a tüzet. Mikor már a be-
teget az ágyba fektette, odafordult Saccard
felé.

— Saccard ur, nem jönne iróddalma?

Mechainné már ott volt. Nagyon örömtelt
volt Buschsal együtt, miután egyik üzletük
szerencsén megindult.

— Vártam önre, Saccard ur, beszédünk van
egymással... Megkapta leveletem, ugy-e?

— Bocsánat, szólt Saccard megvettő hangon,
miután kerülni akarta volna látszatát annak,
mintha a fenyegetőds okozta volna jöttét,
azért jöttem, hogy egyik szerkesztőmnak az
adósságát rendezzem. A kis Jordánról van szó,
kit ön nagyon gyötör s kinek feleségével szem-
ben ma reggel is ugy viselkedett, hogy egy
tisztességes embernek pirulni kell miatta.

— Jordán miatt jött? kérdé Busch, s teljesen
megfedkezett a másik ügyről. Az üzleti élet-
ben nem létezik sem hölgy, sem tisztességes
ember. A ki adós, az fizessen s annyit mond-
hatok, ha ma este nem kapom meg a még hát-
ralévő háromszáz frankot, kitétetem őket az
utcalára.

Ravasz módszerrel és hogy még jobban he-
vítse ez embert, azt mondta neki, hogy már
eléggé meg van fizetve, hiszen ez a követelés
bizonyára még tíz frankjába sem került.

(Folytatása következik.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

J. Szivós, Springfield. Köszönjük, alkalmas felhasználnak.

KIADÓHIVATALI ÜZENETEK.

Előfizetők figyelmébe! Gyakorik eset, hogy lakást változtatnak és nem jelentik be azonnal új lakcíkjüket...

Felszólítjuk mindazon lapkezelőket, kik a felvett előfizetési összeget még nem küldték be, hogy azt mielőbb küldjék be.

Az A. M. Sz. M. Sz. XX. osztályának évi jelentése. Osztályunk évi gyűlése január 19-én tartott meg.

A Pittsburg és Környéki Szoc. Munkás Szervezet december havi jelentése. Taglétszám 37. Pénztári állomány \$494.

Gross Lajos és Stéger Lajos, biz. férfiak.

LAPUNK MEGBIZOTTAL.

- New York, N. Y. Szerkesztőség, 516 E. 6th St. Brooklyn N. Y. Mandula Sándor, 258 Heyward St. Cleveland, A. Neuma, 2677 E. 55th St.

AZ I. W. W. MAGYAR LOCALJAL.

Amerikai Magyar Nyomdász-Szervezet (Industrial Typographical Union, Local No. 161, I. W. W.)

Hungarian Language Local No. 536 of the I. W. W. New Yorki magyar nyelvű osztálya az I. W. W.-nak.

A Clevelandi Magyar Ipari Munkások Vegyes Gazdasági Csoportja (Hungarian Mixed Local No. 404, I. W. W.)

A Philadelphiai Magyar Ipari Munkások Vegyes Gazdasági Csoportja (Hungarian Mixed Local No. 404, I. W. W.)

I. W. W. L. U. 25 Br. 2. (I. W. W. Newarki Magyar Vas- és Fémiparkos Csoportjának helyisége 20 West St. Plavetzky szálloda.)

A Magyarajku Bádógos és Szerelők Szakégylete 1507. St. Ave. I. emelet. [Ujvilág kávéház].

MUNK. BET. ÉS ÖNKÉPZŐ SZERVEZET. Munk. Bet. és Önk. Szerv. I. osztály, Brooklyn. Üzleti gyűléseit tartja minden hó 2-ik keddi este 8 órakor.

EGYLETI KALAUZ.

I. osztály. New Yorki Szocialista Munkásszervezet egytelhelyisége 516 E. 6th St. Üzleti ülésait tartja minden hó első szombatján Minden szombat este és vasárnap délután vita vagy felolvasás. Vendégeket szívesen fogad a szervezet.

II. osztály. New Yorki Szocialista Munkásszervezet II. oszt. helyisége 404 E. 64th St., Hunyadi Hall I. em. Minden szombat este vita vagy felolvasás. Vendégeket szívesen fogad a szervezet.

III. osztály. Brooklyn Magyar Szoc. Kör 5 Boerum St. (Soe. Labor Club helyisége) van. Títkár S. Pinta 5 Boerum Street hová minden levél intézendő.

IV. osztály. Passaic Magyarajku Szoc. Kör Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a kör helyiségében. Lehetőleg szombat 12-3 óráig.

V. osztály. Elizabethport Szoc. Munkás Szervezet. Gyűléseit tartja a Knoll-féle Hallban 464 East Jersey st. cor. 5th St. minden 3 szombaton vita vagy felolvasást. Utolsó szombaton üzleti gyűlés. Títkár: M. Oppman, 355. Magnolia Ave.

VI. osztály. Newarki Szoc. Munk. Szerv. Üzleti ülésait tartja minden hó 1-6 szombatján és a többi szombaton vita vagy felolvasás. 30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336